Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

22 päivänä marraskuuta 2012 *

Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Asetus (EY) N:o 1346/2000 — Maksukyvyttömyysmenettelyt — Menettelyn päättämisen käsite — Tuomioistuimen, jossa sekundäärimenettely on vireillä, mahdollisuus arvioida velallisen maksukyvyttömyyttä — Mahdollisuus aloittaa likvidaatiomenettely sekundäärimenettelynä, kun päämenettely on sauvegarde-menettely

Asiassa C-116/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu (Puola) on esittänyt 21.2.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.3.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Bank Handlowy w Warszawie SA ja

PPHU ”ADAX”/Ryszard Adamiak

vastaan

Christianapol sp. z o.o.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit A. Borg Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan ja M. Berger (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies K. SztranC-Sławiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.3.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Bank Handlowy w Warszawie SA, edustajanaan oikeudellinen neuvonantaja Z. Skórczyński,

— Christianapol sp. z o.o., edustajanaan oikeudellinen neuvonantaja M. Barłowski, avustajinaan adwokat P. Saigne ja adwokat M. Le Berre,

— Puolan hallitus, asiamiehinään M. Szpunar, M. Arciszewski ja B. Czech,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään S. Centeno Huerta,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues, B. Beaupère-Manokha ja N. Rouam,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Wilderspin ja A. Stobiecka-Kuik,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.5.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maksukyvyttömyysmenettelyistä 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 (EYVL L 160, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 24.7.2008 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 788/2008 (EUVL L 213, s. 1; jäljempänä asetus), 4 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan j alakohdan sekä 27 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa Bank Handlowy w Warszawie SA (jäljempänä Bank Handlowy) ja PPHU ”ADAX”/Ryszard Adamiak (jäljempänä Adamiak) vaativat aloittamaan Puolassa maksukyvyttömyysmenettelyn Puolan oikeuden mukaan perustettua Christianapol sp. z o.o:ta (jäljempänä Christianapol) vastaan, jonka osalta oli aikaisemmin aloitettu sauvegarde-menettely (jäljempänä myös suojamenettely) Ranskassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Asetuksen 2, 12, 19, 20 ja 23 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää rajat ylittävien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokasta ja tehollista toimintaa, ja tämän asetuksen antaminen on tarpeen, jotta saavutettaisiin kyseinen tavoite, joka kuuluu perustamissopimuksen 65 artiklassa tarkoitetun oikeudellisen yhteistyön alaan yksityisoikeudellisissa asioissa.

– –

(12) Tässä asetuksessa mahdollistetaan päämenettelyn aloittaminen siinä jäsenvaltiossa, jossa velallisen pääintressien keskus sijaitsee. Tämä menettely on vaikutuksiltaan yleinen ja pyrkii käsittämään velallisen koko omaisuuden. Eri intressien suojaamiseksi tässä asetuksessa sallitaan sekundäärimenettelyn aloittaminen rinnakkain päämenettelyn kanssa. Sekundäärimenettely voidaan aloittaa siinä jäsenvaltiossa, jossa velallisella on toimipaikka. Sekundäärimenettelyn vaikutukset rajoittuvat kyseisen valtion alueella sijaitsevaan velallisen omaisuuteen. Päämenettelyn ja sekundäärimenettelyjen yhteensovittamista koskevat pakottavat säännökset tyydyttävät yhtenäisyyden tarpeen yhteisössä.

– –

(19) Sekundäärimenettelyt voivat paikallisten etujen suojaamisen ohella palvella eri tarkoituksia. Voi esiintyä tapauksia, joissa velallisen omaisuus on liian hankalaa hallinnoida yhtenä kokonaisuutena tai joissa erot asianomaisten oikeusjärjestelmien välillä ovat niin suuria, että aloitusvaltion lain vaikutusten ulottamisesta muihin jäsenvaltioihin, joissa varoja sijaitsee, saattaa aiheutua vaikeuksia. Tämän vuoksi päämenettelyn selvittäjä voi hakea sekundäärimenettelyn aloittamista, jos omaisuuden tehokas hallinnointi sitä vaatii.

(20) Päämenettely ja sekundäärimenettelyt voivat edistää koko omaisuuden tehokasta rahaksimuuttoa kuitenkin vain, jos rinnakkaiset menettelyt sovitetaan yhteen. – – Päämenettelyn hallitsevan aseman varmistamiseksi tämän menettelyn selvittäjälle olisi annettava useita mahdollisuuksia vaikuttaa samanaikaisesti vireillä oleviin sekundäärisiin menettelyihin. Päämenettelyn selvittäjän olisi voitava esimerkiksi ehdottaa tervehdyttämissuunnitelmaa tai sovintoa tai pyytää omaisuuden rahaksimuuttamistoimenpiteiden keskeyttämistä sekundäärimenettelyssä.

– –

(23) Tässä asetuksessa olisi määritettävä sen piiriin kuuluviin kysymyksiin yhtenäiset lainvalintasäännöt, jotka niiden soveltamisalalla korvaavat yksittäisten valtioiden kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset. Jollei toisin säädetä, sovellettaisiin menettelyn aloittaneen jäsenvaltion lakia (lex concursus). Tätä lainvalintasääntöä olisi sovellettava sekä päämenettelyissä että paikallisissa menettelyissä. Menettelyn aloitusvaltion konkurssilain mukaan määräytyvät kaikki maksukyvyttömyysmenettelyn oikeusvaikutukset, sekä prosessuaaliset että materiaaliset, asianomaisiin henkilöihin ja oikeussuhteisiin. Sen mukaan määräytyvät kaikki maksukyvyttömyysmenettelyn aloitusta, kulkua ja päättämistä koskevat edellytykset.”

4 Asetuksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan sitä sovelletaan ”sellaiseen velallisen kaikkia velkoja koskevaan maksukyvyttömyysmenettelyyn, jossa velallinen menettää osittain tai kokonaan määräysvallan omaisuuteensa ja jossa määrätään selvittäjä”.

5 ”Maksukyvyttömyysmenettelyllä” tarkoitetaan asetuksen 2 artiklan a alakohdan mukaan ”1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kaikkia velkoja koskevaa menettelyä”. Samassa säännöksessä täsmennetään, että ”luettelo menettelyistä on liitteessä A”.

6 Asetuksen liitteessä A olevassa menettelyjen luettelossa mainitaan Ranskan osalta ”sauvegarde-menettely”.

7 Asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa velallisella on pääintressien keskus, on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn. Yhteisön ja muun oikeushenkilön pääintressien keskuksen katsotaan sijaitsevan siinä valtiossa, jossa oikeushenkilöllä on sääntömääräinen kotipaikka, jollei muuta näytetä.

2. Jos velallisen pääintressien keskus sijaitsee jäsenvaltiossa, muun jäsenvaltion tuomioistuin on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn vain, jos velallisella on toimipaikka tässä jäsenvaltiossa. Tällaisen menettelyn vaikutukset rajoittuvat viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa sijaitsevaan velallisen omaisuuteen.

3. Jos maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu 1 kohdan nojalla, myöhemmin 2 kohdan nojalla aloitettava menettely on sekundäärimenettely. Tällaisen menettelyn on oltava likvidaatiomenettely.

– –”

8 Asetuksen 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, maksukyvyttömyysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa menettely on alkanut, jäljempänä ’menettelyn aloitusvaltio’.

2. Menettelyn aloittamisen edellytykset, menettelyn kulku sekä menettelyn päättäminen määräytyvät menettelyn aloitusvaltion lain mukaan. Sen mukaan määräytyy erityisesti:

– –

j) maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen edellytykset ja vaikutukset, erityisesti sovinnon osalta;

– –”

9 Asetuksen 16 artikla koskee maksukyvyttömyysmenettelyn tunnustamista, ja sen sanamuoto on seuraava:

”1. Maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskeva päätös, jonka on tehnyt 3 artiklan mukaan toimivaltainen jäsenvaltion tuomioistuin, on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa siitä alkaen, kun päätöstä on noudatettava menettelyn aloitusvaltiossa.

– –”

10 Asetuksen 25 artiklassa täsmennetään kyseisen periaatteen soveltamisala seuraavasti:

”1. Sellaisen tuomioistuimen päätös, jonka päätös menettelyn aloittamisesta tunnustetaan 16 artiklan mukaisesti ja joka koskee maksukyvyttömyysmenettelyn kulkua tai päättämistä taikka tuomioistuimen hyväksymää sovintoa, on niin ikään tunnustettava ilman eri muodollisuuksia. – –”

11 Asetuksen 26 artiklassa säädetään poikkeuksesta tähän periaatteeseen ja sallitaan se, että jäsenvaltio voi kieltäytyä tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa aloitettua maksukyvyttömyysmenettelyä, ”milloin tunnustaminen tai täytäntöönpano olisi vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), erityisesti vastoin sen perusperiaatteita tai sen valtiosäännössä turvattuja yksilön oikeuksia ja vapauksia”.

12 Asetuksen 27 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen aloittama 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu maksukyvyttömyysmenettely tunnustetaan toisessa jäsenvaltiossa (päämenettely), voi 3 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen toisen jäsenvaltion tuomioistuin aloittaa sekundäärimenettelyn ilman, että velallisen maksukyvyttömyyttä tutkitaan tässä toisessa valtiossa. Tällaisen menettelyn on oltava liitteessä B mainittu [likvidaatio]menettely. Menettelyn vaikutukset rajoittuvat siihen velallisen omaisuuteen, joka sijaitsee kyseisessä jäsenvaltiossa.”

13 Sekundäärimenettelyn kulkua säännellään asetuksen 28–38 artiklassa. Päämenettelyn ja sekundäärimenettelyn yhteensovittamisen varmistamiseksi 31 artiklan 1 kohdassa säädetään päämenettelyn ja sekundäärimenettelyn selvittäjien keskinäisestä yhteistyö- ja tietojenantovelvollisuudesta.

14 Asetuksen 33 artiklan 1 kohdassa mahdollistetaan sekundäärimenettelyn keskeyttäminen. Siinä säädetään seuraavaa:

”1. Sekundäärimenettelyn aloittaneen tuomioistuimen on päämenettelyn selvittäjän pyynnöstä määrättävä likvidaatiotoimenpiteet kokonaan tai osittain keskeytettäviksi, kuitenkin siten, että tuomioistuin voi tällöin vaatia päämenettelyn selvittäjältä tarpeellisia toimia sekundäärimenettelyn velkojien ja tiettyjen velkojaryhmien etujen turvaamiseksi. Tämä päämenettelyn selvittäjän keskeytyspyyntö voidaan hylätä vain, jos on ilmeistä, että keskeytyksellä ei ole merkitystä päämenettelyn velkojille. Likvidaation keskeytys voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi. Sitä voidaan jatkaa tai se voidaan uusia täksi määräajaksi.”

15 Asetuksen 34 artiklan 1 kohdassa, joka koskee sekundäärimenettelyn päättämistä, säädetään seuraavaa:

”Milloin sekundäärimenettelyyn sovellettavan lain mukaan menettely voidaan päättää ilman likvidaatiota tervehdyttämissuunnitelman, sovinnon tai vastaavan toimenpiteen avulla, päämenettelyn selvittäjä voi ehdottaa tällaista toimenpidettä.

Sekundäärimenettely voidaan lopullisesti päättää ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla toimenpiteellä ainoastaan päämenettelyn selvittäjän suostumuksella tai, jollei tämän suostumusta saada, jos ehdotettu toimenpide ei loukkaa päämenettelyn velkojien taloudellisia etuja.”

Kansallinen lainsäädäntö

16 Ranskan oikeudessa yritysten suojamenettelystä (procédure de sauvegarde) säädetään kauppalain (Code de commerce) L. 620-1 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä. Pääasiassa sovellettavassa L. 620-1 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna 26.7.2005 annetulla lailla nro 2005-845, säädetään seuraavaa:

”Otetaan käyttöön suojamenettely, joka aloitetaan L. 620-2 §:ssä mainitun velallisen hakemuksesta, jossa esitetään ne vaikeudet, joista velallinen ei voi selvitä ja jotka voivat johtaa maksusuoritusten lakkaamiseen. Tämä menettely on tarkoitettu helpottamaan yrityksen uudelleenorganisointia taloudellisen toiminnan jatkamisen mahdollistamiseksi, työpaikkojen säilyttämiseksi ja velkaantuneisuuden vähentämiseksi.

Suojamenettely johtaa tarkkailuajanjakson jälkeen tuomiolla vahvistettavaan suunnitelmaan – –”

Tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Christianapol, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Łowyń (Puola), on saksalaisen yhtiön kokonaan omistama tytäryhtiö; tästä puolestaan omistaa 90 prosenttia ranskalainen yhtiö.

18 Meaux’n tribunal de commerce (kauppatuomioistuin) aloitti 1.10.2008 antamallaan tuomiolla maksukyvyttömyysmenettelyn Christianapolia vastaan. Tämä tuomioistuin perusteli toimivaltansa sillä toteamuksella, että velallisen pääintressien keskus on Ranskassa. Tuomioistuin aloitti suojamenettelyn (procédure de sauvegarde), jota se perusteli toteamalla, ettei velallinen ole sellaisessa tilassa, että se keskeyttäisi maksusuoritukset, mutta että se joutuisi tähän tilaan nopean rahoituksellisen uudelleenjärjestelyn puuttuessa.

19 Varsovaan (Puola) sijoittautunut Bank Handlowy teki 21.4. ja 26.6.2009 Christianapolin velkojana ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle hakemuksen sekundäärimenettelyn aloittamisesta kyseistä yhtiötä vastaan asetuksen 27 artiklan säännösten perusteella. Se vaati toissijaisesti Puolan lainsäädännön mukaisen likvidaatiomenettelyn aloittamista siltä varalta, että Meaux’n kauppatuomioistuimen 1.10.2008 antama tuomio katsottaisiin oikeusjärjestyksen perusteiden vastaiseksi saman asetuksen 26 artiklan perusteella.

20 Meaux’n kauppatuomioistuin vahvisti 20.7.2009 Christianapolin suojasuunnitelman, jossa määrättiin velkojen maksamisesta erissä 10 vuoden kuluessa ja kiellosta luovuttaa Łowyńissä sijaitseva yritys sekä tietty velallisen määrittelemä omaisuus. Ranskalainen tuomioistuin jatkoi aikaisemmin nimettyjen oikeudellisten edustajien toimikautta siihen saakka, kunnes saatavien vahvistamismenettely on saatettu päätökseen ja loppuraportti heidän toiminnastaan on annettu. Se nimesi tuomiossaan myös suunnitelman toteuttamisen valvojan.

21 Toinen velkoja, Łęczycaan (Puola) sijoittautunut Adamiak, teki 2.8.2009 myös hakemuksen Puolan lainsäädännön mukaisen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta.

22 Christianapol oli alun perin vaatinut, että hakemus sekundäärimenettelyn aloittamisesta Puolassa hylätään suojamenettelyn tavoitteiden ja luonteen vastaisena. Sen jälkeen, kun ranskalainen tuomioistuin oli vahvistanut suojasuunnitelman, Christianapol väitti, ettei sekundäärimenettelyn aloittamisesta ollut tarpeen lausua, koska päämenettely oli päätetty. Se totesi, että se täyttää velvoitteensa ranskalaisen tuomioistuimen vahvistaman suunnitelman mukaisesti. Tämä merkitsee sitä, että Puolan lainsäädännön mukaan siihen ei kohdistu erääntyneitä rahamääräisiä vaatimuksia, joten ei ole mitään perustetta julistaa sitä maksukyvyttömäksi.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteli Meaux'n kauppatuomioistuimelta, oliko sen käsiteltävänä oleva maksukyvyttömyysmenettely, joka oli asetuksessa tarkoitettu päämenettely, edelleen vireillä. Ranskalaisen tuomioistuimen vastaus ei antanut tarvittavaa selvennystä asiaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kääntyi tämän jälkeen asiantuntijan puoleen.

24 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetuksen] 4 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan j alakohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä käytettyä maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen käsitettä on tulkittava itsenäisesti riippumatta siitä, millaiset säännöstöt ovat voimassa eri jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä, vai ratkaistaanko maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen ajankohta ainoastaan menettelyn aloitusvaltion lainsäädännön nojalla?

2) Onko [asetuksen] 27 artiklaa tulkittava siten, että kansallinen tuomioistuin, joka käsittelee hakemusta sekundäärimenettelyn aloittamisesta, ei voi koskaan tutkia toisessa jäsenvaltiossa päämenettelyn kohteena olevan velallisen maksukyvyttömyyttä, vai siten, että kansallinen tuomioistuin voi tietyissä tilanteissa tutkia velallisen maksukyvyttömyyden, eritoten silloin, kun päämenettely on luonteeltaan suojamenettely, jossa tuomioistuin on todennut, että velallinen ei ole maksukyvytön (Ranskan sauvegarde-menettely)?

3) Sallitaanko [asetuksen] 27 artiklassa sellaisen sekundäärimenettelyn, jonka luonnetta täsmennetään saman säädöksen 3 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä, aloittaminen siinä jäsenvaltiossa, jossa maksukyvyttömän velallisen koko omaisuus sijaitsee, jos ilman eri toimenpiteitä tunnustettava päämenettely on luonteeltaan suojamenettely (Ranskan sauvegarde-menettely), jossa on hyväksytty ja vahvistettu maksusuunnitelma, jota velallinen toteuttaa, ja jos tuomioistuin on asettanut velallisen omaisuuden luovutuskieltoon?”

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva vaatimus

25 Suullinen käsittely päätettiin 24.5.2012 julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen esittämisen jälkeen.

26 Christianapol vaati 29.6.2012 päivätyllä kirjeellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen samana päivänä, unionin tuomioistuinta määräämään suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisen.

27 Tämän vaatimuksen tueksi se väitti, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotus on tuonut esiin useita kysymyksiä, jotka liittyvät päämenettelyn selvittäjän rooliin ja vaikutusvaltaan suhteessa sekundäärimenettelyyn, siihen, onko Ranskan oikeuden mukainen suojamenettely asetuksessa tarkoitettu maksukyvyttömyysmenettely, sekä sekundäärimenettelyn aloittamista koskevaa hakemusta käsittelevän tuomioistuimen mahdollisuuteen tarkistaa velallisen maksukyvyttömyys.

28 Tästä on todettava, että unionin tuomioistuin voi työjärjestyksensä 83 artiklan perusteella milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen argumentin perusteella, josta asianosaisilla tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön

23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua (ks. vastaavasti ennen 1.11.2012 voimassa olleen työjärjestyksen 61 artiklan osalta asia C-62/11, Feyerbacher, määräys 4.7.2012, 6 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sen tiedossa ovat kaikki ne seikat, jotka se tarvitsee vastatakseen esitettyihin kysymyksiin, ja että asianosaiset ovat lausuneet näistä seikoista.

30 Näin ollen suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva Christianapolin vaatimus on hylättävä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

31 Aluksi on muistutettava asetuksen soveltamisalasta.

32 Tästä on todettava, että asetuksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan asetusta sovelletaan sellaiseen velallisen kaikkia velkoja koskevaan maksukyvyttömyysmenettelyyn, jossa velallinen menettää osittain tai kokonaan määräysvallan omaisuuteensa ja jossa määrätään selvittäjä. Kyseisen asetuksen 2 artiklan a alakohdan mukaan ”maksukyvyttömyysmenettelyllä” tarkoitetaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kaikkia velkoja koskevaa menettelyä, ja siinä täsmennetään, että luettelo näistä menettelyistä on saman asetuksen liitteessä A.

33 Tästä seuraa, että kun menettely on kirjattu asetuksen liitteeseen A, sen on katsottava kuuluvan asetuksen soveltamisalaan. Tällä kirjaamisella on sama välitön ja pakollinen oikeusvaikutus kuin asetuksen säännöksillä.

34 On selvää, Meaux’n kauppatuomioistuimen pääasiassa aloittama suojamenettely (procédure de sauvegarde) kuuluu Ranskan osalta asetuksen liitteeseen A kirjattuihin menettelyihin.

35 Tästä kirjaamisesta, jonka perusteltavuus ei ole ennakkoratkaisukysymyksen kohteena, johtuu yhtäältä, että ranskalainen suojamenettely kuuluu asetuksen soveltamisalaan, ja toisaalta, että Christianapolin kaltaisen velallisen, jota vastaan tällainen menettely on aloitettu, tilannetta on pidettävä asetuksen soveltamistarkoituksessa maksukyvyttömyystilanteena.

Ensimmäinen kysymys

36 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen 4 artiklan 2 kohdan j alakohtaa tulkittava siten, että käsitteellä ”maksukyvyttömyysmenettelyn päättäminen” on itsenäinen, asetukselle oma merkityksensä, vai onko sen jäsenvaltion, jossa maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, kansallisessa oikeudessa määritettävä, mikä on menettelyn päättämishetki.

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää, että vastaus tähän kysymykseen on keskeinen, jotta voidaan määrittää, onko Ranskassa Christianapolia vastaan aloitettu päämenettely vielä vireillä, ja jotta se voi lausua Bank Handlowyn ja Adamiakin tekemistä hakemuksista, jotka koskevat toisen päämenettelyn aloittamista samaa velallista vastaan Puolassa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että jos Ranskassa aloitettu päämenettely olisi päätetty, se voisi hyväksyä Bank Handlowyn ja Adamiakin hakemukset varmistettuaan kansallisen lainsäädännön perusteella Christianapolin maksukyvyttömyystilan.

38 Näiden näkemysten perusteella on esitettävä seuraavat huomautukset.

39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on perustellusti luokitellut Ranskassa aloitetun maksukyvyttömyysmenettelyn päämenettelyksi. Se on nimittäin aloitettu asetuksen 3 artiklan 1 kohdan nojalla.

40 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, tällaisella menettelyllä on universaalivaikutus siten, että sitä sovelletaan kaikissa jäsenvaltioissa olevaan velallisen omaisuuteen. Niin kauan kuin päämenettely on vireillä, mitään muuta päämenettelyä ei voida aloittaa. Kuten asetuksen 3 artiklan 2 ja 3 kohdassa mainitaan, mikä tahansa muu kyseisenä aikana aloitettu maksukyvyttömyysmenettely voi olla vain sekundäärimenettely, jonka vaikutukset rajoittuvat velallisen omaisuuteen, joka sijaitsee siinä jäsenvaltiossa, jossa kyseinen menettely on aloitettu (ks. vastaavasti asia C-191/10, Rastelli Davide e C., tuomio 15.12.2011, Kok., s. I-13209, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Asetuksen 16 artiklan 1 kohdan perusteella jäsenvaltiossa aloitettu maksukyvyttömyysmenettely on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa siitä alkaen, kun menettelyllä on vaikutuksia aloitusvaltiossa. Tämä sääntö merkitsee sitä, että muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimet tunnustavat maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskevan päätöksen niiden voimatta tutkia sitä, miten ensimmäinen tuomioistuin on arvioinut toimivaltaansa (ks. vastaavasti asia C-341/04, Eurofood IFSC, tuomio 2.5.2006, Kok., s. I-3813, 39 ja 42 kohta ja asia C-444/07, MG Probud Gdynia, tuomio 21.1.2010, Kok., s. I-417, 27 ja 29 kohta). Asetuksen 25 artiklassa ulotetaan tämä tunnustamissääntö kaikkiin päätöksiin, jotka koskevat menettelyn kulkua ja päättämistä.

42 Meaux'n kauppatuomioistuimen pääasiassa aloittamaa maksukyvyttömyysmenettelyä perusteltiin muun muassa sillä, että velallisen pääintressien keskus, joka on asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty kansainvälisen toimivallan yksinomainen arviointiperuste, oli Ranskassa. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 44 kohdassa, tämä toteamus kuuluu tunnustamisperiaatteen soveltamisalaan, ja tämä periaate velvoittaa ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomioistuinta.

43 Tästä seuraa, että jos Ranskassa Christianapolia vastaan aloitettua maksukyvyttömyysmenettelyä olisi pidettävä päätettynä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voisi aloittaa toisen päämenettelyn Puolassa vain siltä osin kuin voitaisiin todeta, että sen jälkeen, kun Ranskassa on aloitettu ensimmäinen päämenettely, Christianapolin pääintressien keskus on siirretty Puolaan.

44 Näiden huomioiden avulla on selvitettävä, miten käsitteen ”maksukyvyttömyysmenettelyn päättäminen” merkitys olisi määritettävä.

45 Kuten unionin tuomioistuin on muistuttanut, asetuksella ei ole tarkoitus ottaa käyttöön yhtenäistä maksukyvyttömyysmenettelyä, vaan kuten sen johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ilmenee, sillä on tarkoitus taata rajat ylittävien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokas ja tehollinen toiminta (em. asia Eurofood IFSC, tuomion 48 kohta). Tätä varten siinä vahvistetaan toimivalta- ja tunnustamissäännöt sekä tällä alalla sovellettavaa oikeutta koskevat säännöt.

46 Maksukyvyttömyysmenettelyyn sovellettavaa lainsäädäntöä koskevaa kysymystä säännellään asetuksen 4 artiklassa, jonka 1 kohdassa nimetään tätä varten sen jäsenvaltion laki, jossa menettely on alkanut. Kyseisen artiklan 2 kohdan j alakohdassa täsmennetään, että kyseisen lain mukaan määräytyvät muun muassa maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen edellytykset ja vaikutukset.

47 Asetuksen 4 artikla on siten lainvalintasääntö, mikä vahvistetaan asetuksen 23 perustelukappaleessa, jossa todetaan, että asetuksella säädetyt yhtenäiset lainvalintasäännöt korvaavat yksittäisten valtioiden kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset.

48 Kuten julkisasiamies on huomauttanut ratkaisuehdotuksensa 32 kohdassa, lainvalintasäännölle on tyypillistä, että siinä itsessään ei vastata aineellisoikeudelliseen kysymykseen vaan vahvistetaan ainoastaan, minkä oikeuden mukaan vastaus määräytyy.

49 Vaikka pitääkin paikkansa, että jos unionin oikeuden säännösten sanamuodosta on epäilystä, niitä on tulkittava itsenäisesti ja yhdenmukaisesti ja tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä, unionin tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että tämä periaate pätee vain säännöksiin, jotka eivät sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi (ks. vastaavasti asia C-396/09, Interedil, tuomio 20.10.2011, Kok., s. I-9915, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Näin ollen maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen edellytyksiä ja vaikutuksia koskevien kysymysten kaltaisia kysymyksiä, joiden osalta asetuksen 4 artiklan 2 kohdan j alakohdassa viitataan nimenomaisesti kansalliseen oikeuteen, ei voida tulkita itsenäisesti, vaan ne on ratkaistava sovellettavan lex concursuksen mukaisesti.

51 Tämä toteamus ei ole ristiriidassa sen kanssa, että unionin tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa Eurofood IFSC antamansa tuomion, johon Christianapol ja Ranskan hallitus ovat vedonneet, 54 kohdassa, että asetuksen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käsite ”maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskeva päätös” on määriteltävä asetukselle ominaisten kahden kriteerin perusteella. Erona asetuksen 4 artiklaan mainittu 16 artiklan 1 kohta ei nimittäin sisällä nimenomaista viittausta kansalliseen oikeuteen, vaan siinä vahvistetaan välittömästi sovellettava sääntö, jonka mukaan ensin tehtyyn aloittamispäätökseen sovelletaan tunnustamisperiaatetta.

52 Näiden päätelmien perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen 4 artiklan 2 kohdan j alakohtaa on tulkittava siten, että sen jäsenvaltion, jossa maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, kansallisessa oikeudessa on määritettävä, mikä on menettelyn päättämishetki.

Kolmas kysymys

53 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen 27 artiklaa tulkittava siten, että sen perusteella on mahdollista aloittaa sekundäärimenettely jäsenvaltiossa, jossa velallisen koko omaisuus sijaitsee, jos päämenettelyn tavoite on suojaava.

54 Aluksi on todettava, että tähän kysymykseen annettava vastaus voi olla pääasian ratkaisemisen kannalta merkityksellinen vain, jos Ranskassa aloitettu maksukyvyttömyysmenettely on vielä vireillä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on todettava ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen perusteella.

55 Kun asetuksen 27 artiklan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että päämenettelyn aloittaminen jäsenvaltiossa mahdollistaa sekundäärimenettelyn aloittamisen toisessa jäsenvaltiossa, jossa velallisella on toimipaikka, siinä ei tehdä eroa päämenettelyn tavoitteen perusteella.

56 Samat yleiset ilmaisut sisältyvät asetuksen 3 artiklan 3 kohtaan, jossa säädetään, että kun päämenettely on aloitettu, sellaisen tuomioistuimen, jonka toimivalta perustuu velallisen toimipaikkaan, myöhemmin aloittama maksukyvyttömyysmenettely on sekundäärimenettely.

57 Näitä säännöksiä on siis luettava niin, että niissä sallitaan sekundäärimenettelyn aloittaminen myös silloin, kun päämenettelyn tavoite on ranskalaisen suojamenettelyn tavoin suojaava.

58 Christianapolin ja Ranskan hallituksen esittämä tulkinta, jonka mukaan tavoitteeltaan suojaavan päämenettelyn aloittaminen estäisi sekundäärimenettelyn aloittamisen, olisi sen lisäksi, että se on ristiriidassa kyseessä olevien säännösten sanamuodon kanssa, ristiriidassa sen aseman kanssa, joka on tunnustettu asetuksella käyttöön otetussa järjestelmässä sekundäärimenettelyille. Tältä osin on korostettava, että vaikka sekundäärimenettelyjen tarkoituksena on erityisesti paikallisten etujen

suojaamisen varmistaminen, niillä voi myös olla muita tarkoituksia, kuten asetuksen 19 perustelukappaleessa todetaan. Tästä syystä ne voidaan aloittaa päämenettelyn selvittäjän pyynnöstä, kun tämä toimenpide on omaisuuden tehokkaan hallinnoinnin etujen mukainen.

59 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on korostanut, se, että aloitetaan sekundäärimenettely, jonka on asetuksen 3 artiklan 3 kohdan perusteella oltava likvidaatiomenettely, saattaa olla ristiriidassa luonteeltaan suojaavan päämenettelyn tavoitteen kanssa.

60 Tästä on todettava, että asetuksessa on tietty määrä pakottavia yhteensovittamissäännöksiä, joiden tarkoituksena on tyydyttää yhtenäisyyden tarve yhteisössä, kuten sen 12 perustelukappaleessa todetaan. Tässä järjestelmässä päämenettelyllä on sekundäärimenettelyyn nähden hallitseva asema, kuten asetuksen 20 perustelukappaleessa todetaan.

61 Päämenettelyn selvittäjällä on näin ollen tiettyjä etuoikeuksia, joiden perusteella hän voi vaikuttaa sekundäärimenettelyyn siten, ettei viimeksi mainittu vaaranna päämenettelyn suojatavoitetta. Hän voi asetuksen 33 artiklan 1 kohdan nojalla vaatia likvidaatiotoimenpiteiden keskeyttämistä tosin enintään kolmen kuukauden ajaksi, jota voidaan kuitenkin jatkaa tai joka voidaan uusia täksi määräajaksi. Saman asetuksen 34 artiklan 1 kohdan mukaan päämenettelyn selvittäjä voi ehdottaa sekundäärimenettelyn päättämistä tervehdyttämissuunnitelman, sovinnon tai vastaavan toimenpiteen avulla. Asetuksen 33 artiklan 1 kohdassa säädetyn keskeyttämisajanjakson aikana vain päämenettelyn selvittäjä tai tämän suostumuksella velallinen voi ehdottaa tällaisia toimenpiteitä kyseisen 34 artiklan 3 kohdan perusteella.

62 EU 4 artiklan 3 kohtaan kirjatun vilpittömän yhteistyön periaatteen nojalla toimivaltaisen tuomioistuimen on sekundäärimenettelyn aloittamiseksi näitä säännöksiä soveltaessaan otettava huomioon päämenettelyn tavoitteet ja asetuksen rakenne; kuten tämän tuomion 45 ja 60 kohdassa on muistutettu, asetuksen tarkoituksena on varmistaa rajat ylittävien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokas ja tehollinen toiminta päämenettelyn ja sekundäärimenettelyn pakollisella yhteensovittamisella, jolla taataan päämenettelyn ensisijaisuus.

63 Kolmanteen kysymykseen on siis vastattava, että asetuksen 27 artiklaa on tulkittava siten, että siinä sallitaan sekundäärimenettelyn aloittaminen siinä jäsenvaltiossa, jossa velallisella on toimipaikka, jos päämenettelyn tavoite on suojaava. Toimivaltaisen tuomioistuimen on sekundäärimenettelyn aloittamiseksi otettava huomioon päämenettelyn tavoitteet ja asetuksen rakenne vilpittömän yhteistyön periaatetta noudattaen.

Toinen kysymys

64 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko asetuksen 27 artiklaa tulkittava siten, ettei tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on sekundäärimenettelyn aloittamista koskeva hakemus, voi tutkia sen velallisen maksukyvyttömyyttä, jota vastaan on aloitettu päämenettely toisessa jäsenvaltiossa, vaikka viimeksi mainitulla menettelyllä on suojaava tavoite.

65 Asetuksen 27 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaan silloin, kun maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu jäsenvaltiossa, sekundäärimenettely ”voi[daan] aloittaa” jäsenvaltiossa, jossa velallisella on toimipaikka, ”ilman, että velallisen maksukyvyttömyyttä tutkitaan tässä toisessa valtiossa”.

66 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 75 kohdassa, näin käytetty muotoilu on tietyllä tavalla moniselitteinen sen kysymyksen osalta, onko tällaisen menettelyn aloittamisen yhteydessä velallisen maksukyvyttömyyden tutkiminen tosin mahdollista, muttei välttämätöntä, vai onko se kiellettyä.

67 Tässä tilanteessa asetuksen 27 artiklan ensimmäisessä virkkeessä käytettyä muotoilua on tulkittava asetuksen yleisen rakenteen ja tavoitteen valossa (ks. vastaavasti asia 803/79, Roudolff, tuomio 19.6.1980, Kok., s. 2015, 7 kohta).

68 Tästä on muistutettava, että – kuten tämän tuomion 32 kohdassa on todettu – asetusta sovelletaan vain maksukyvyttömyyteen perustuviin menettelyihin. Tällaisen tilanteen konkreettisen olemassaolon toteamisen mahdollistavien arviointiperusteiden osalta siinä viitataan kansalliseen oikeuteen maksukyvyttömyyden käsitettä määrittelemättä. Tästä seuraa, että päämenettelyn aloittaminen edellyttää, että toimivaltainen tuomioistuin tarkistaa ennalta velallisen maksukyvyttömyystilanteen kansallisen oikeutensa perusteella.

69 On muistutettava myös, että asetuksen 16 artiklan 1 kohdan perusteella jäsenvaltiossa aloitettu päämenettely on tunnustettava kaikissa jäsenvaltioissa siitä alkaen, kun se saa aikaan vaikutuksia aloitusvaltiossa.

70 Kuten Espanjan ja Ranskan hallitukset ovat todenneet, päämenettelyn aloittamiseen toimivaltaisen tuomioistuimen suorittama arviointi velallisen maksukyvyttömyystilasta velvoittaa näin ollen tuomioistuimia, joiden käsiteltävänä on mahdollisesti sekundäärimenettelyn aloittamista koskeva hakemus.

71 Ainoastaan tällaisen tulkinnan avulla voidaan välttää ne vääjäämättömät vaikeudet, jotka johtuisivat maksukyvyttömyyden käsitteen määritelmän puuttuessa asetuksesta siitä, että eri tuomioistuimet soveltaisivat toisistaan poikkeavia kansallisia maksukyvyttömyyden käsitteitä. Kuten Ranskan hallitus huomauttaa, maksukyvyttömyyttä on lisäksi arvioitava kokonaisuutena ottamalla huomioon velallisen omaisuustilanne kaikissa jäsenvaltioissa, eikä erikseen ottamalla huomioon ainoastaan tietyllä alueella sijaitseva omaisuus.

72 Tuomioistuinkohtaisesti toisistaan eroavat arvioinnit olisivat ristiriidassa rajat ylittävien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkaan ja tehollisen toiminnan tavoitteen kanssa, joka asetuksella halutaan toteuttaa sovittamalla yhteen pää- ja sekundäärimenettely päämenettelyn ensisijaisuus varmistaen. Tästä on muistutettava, että – kuten tämän tuomion 58 kohdasta ilmenee – vaikka muun muassa paikalliset velkojat voivat hakea sekundäärimenettelyn aloittamista, sitä voi hakea myös päämenettelyn selvittäjä velallisen omaisuuden tehokkaamman hallinnoinnin nimissä.

73 On kuitenkin korostettava, että kun sekundäärimenettelyn aloittamista koskevaa hakemusta käsittelevä tuomioistuin tekee johtopäätöksiä päämenettelyn yhteydessä suoritetusta maksukyvyttömyyden toteamisesta, sen on otettava huomioon mainitun päämenettelyn tavoitteet ja asetuksen rakenne sekä ne periaatteet, joihin se perustuu.

74 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen 27 artiklaa on tulkittava siten, että sekundäärimenettelyn aloittamista koskevaa hakemusta käsittelevä tuomioistuin ei voi tutkia sellaisen velallisen maksukyvyttömyyttä, jota vastaan on aloitettu päämenettely toisessa jäsenvaltiossa, vaikka viimeksi mainitulla menettelyllä olisikin suojaava tavoite.

Oikeudenkäyntikulut

75 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Maksukyvyttömyysmenettelyistä 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000, sellaisena kuin se on muutettuna 24.7.2008 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 788/2008, 4 artiklan 2 kohdan j alakohtaa on tulkittava siten, että sen jäsenvaltion, jossa maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, kansallisessa oikeudessa on määritettävä, mikä on menettelyn päättämishetki.**

2) **Asetuksen N:o 1346/2000, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 788/2008, 27 artiklaa on tulkittava siten, että siinä sallitaan sekundäärimenettelyn aloittaminen siinä jäsenvaltiossa, jossa velallisella on toimipaikka, jos päämenettelyn tavoite on suojaava. Toimivaltaisen tuomioistuimen on sekundäärimenettelyn aloittamiseksi otettava huomioon päämenettelyn tavoitteet ja asetuksen rakenne vilpittömän yhteistyön periaatetta noudattaen.**

3) **Asetuksen N:o 1346/2000, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 788/2008, 27 artiklaa on tulkittava siten, että sekundäärimenettelyn aloittamista koskevaa hakemusta käsittelevä tuomioistuin ei voi tutkia sellaisen velallisen maksukyvyttömyyttä, jota vastaan on aloitettu päämenettely toisessa jäsenvaltiossa, vaikka viimeksi mainitulla menettelyllä olisikin suojaava tavoite.**

Allekirjoitukset